

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PORTFOLIO STUDENTA

Vzdělávací modul Člověk a příroda – zeměpis

Název akčního výzkumu:

Rozvíjení sociální a personální kompetence v rámci multikulturní výchovy v hodinách zeměpisu

Odborný tým:

Bc. Tomáš Rauscher

Mgr. Jiří Rypl, Ph.D.

Mgr. Alena Nohavová, Ph.D.

Mgr. Olga Malinovská

Mgr. Michal Staněk

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Identifikovaný problém

Podle návrhu doporučení Rady Evropské unie o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (Evropská komise, 2018) jsou kompetence definovány nejenom v rovině výše uvedených znalostí a dovedností, ale i postojů. Začleněním postojů do kompetencí je vyzdvížena rovina reflexe, jinými slovy uvědomovaného vztahování se k sobě, druhým a ke světu. Dokument doporučuje rozvoj vlastní kulturní identity a zdůraznění kladných a nepředpojatých postojů k jiným kulturám a kulturním rozdílům.

Tento akční výzkum se zabývá rozvojem personální, sociální a občanské kompetence pomocí formování tolerantního postoje vůči odlišným lidem. Formování postoje je tematicky zasazeno do migrace v rámci výuky sociální geografie a výrazně zasahuje do průřezového tématu Multikulturní výchovy. Částečně v rozporu se zmíněným doporučením Rady EU byly v zájmu objektivitu, krom kladných aspektů cizích kultur a kulturních rozdílů, žákům prezentovány i jejich nedostatky. Žáci si tak mohou volně utvářet svůj názor na danou problematiku, leč možná na úkor utváření samotné kompetence. Autor se nicméně domnívá, že dlouhodobým působením lze dosáhnout kvality tolerance a zároveň udržet objektivitu ve vyučování.

EVROPSKÁ KOMISE (2018): Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:395443f6-fb6d-11e7-b8f5-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

Návrh řešení

Navržená výuka se skládá ze dvou částí, kterým ještě předchází seznámení s třídou a prostředím školy. V první části, začátkem měsíce dubna, vyučuje mentor svou třídu o lidech v okolním světě a migraci, přičemž i za pomoci krátkého příběhu „Žirafa v nesnázích“ klade důraz na formování tolerantního postoje vůči odlišným lidem. Několik týdnů poté následuje výuka studenta Pedagogické fakulty JU, která svým nastavením simuluje migraci a její důsledky. Tato simulace dává žákům možnost reflektovat vlastní postoje a jednání. Výuková situace je následně analyzována pomocí didaktické kazuistiky, která je taktéž součástí tohoto portfolia.

Záznamy intervencí

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Seznamovací návštěva – 6. ročník (15.3. 2019)

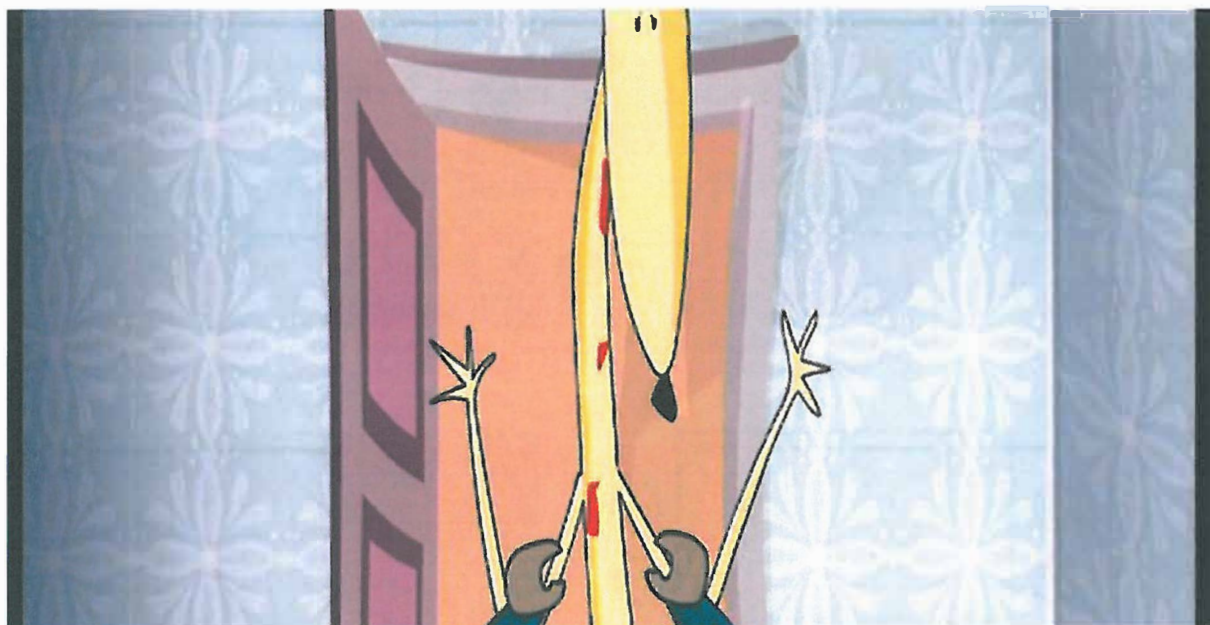
Téma vyučování: Land use v okolí školy

Celodenní výuka probíhala formou terénního výzkumu v okolí ZŠ Bohumila Hrabala na Horní Libni. Žáci byli rozděleni do skupin, v kterých měli za úkol zmapovat úsek Horní Libně. Do plánů zanášeli využití pozemků a budov, pozitivní a negativní pocity, koncentraci osob, jejich cesty a další údaje. Při tomto mapování asistoval jedné ze skupin i student PF JU. Po obědní pauze následovala prezentace výsledků mapování ostatním skupinám a diskuze nad tím, co by žáci rádi v okolí své školy změnili.

Náslech – 6. ročník (10.4. 2019)

Téma vyučování: O lidech na Zemi – migrace na Zemi 1

Výuka v rámci geografie a občanské výchovy byla v režii mentorujícího učitele. Seznámila žáky s různorodostí lidí na světě, jejich migračními tendencemi a úskalími spojenými s migrací.

Zdroj: JSNS.CZ (2019): Žirafa v nesnázích. Dostupné z <https://www.jsns.cz/lekce/15536-zirafa-v-nesnazich>

Vlastní vyučování – 6. ročník (26.4. 2019)

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Téma vyučování: O lidech na zemi – migrace na Zemi 2

Průběh hodiny:

Úvod a představení tématu

5 min.

- Žáci si připomenou přecházející hodinu a příběh Žirafy v nesnázích.

Tvorba plakátů ve skupinách

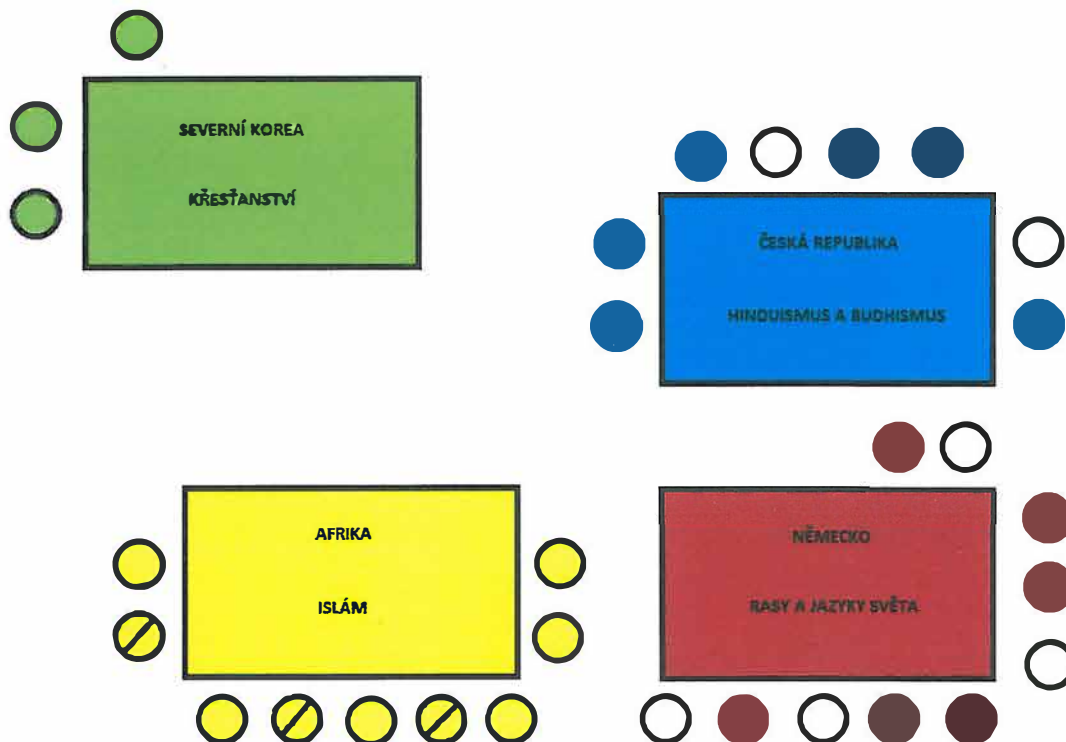
40 min.

- Žáci v náhodně vytvořených skupinách, které mají reprezentovat různé země světa, zpracovávají plakáty na téma křesťanství, východní náboženství, islám, rasy a jazyky světa.

Prezentace plakátů

20 min.

- Po prezentaci dostávají žáci, vyjma jedné skupiny, možnost libovolně změnit skupinu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

17

Islám

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Nápověda:

- Hlavní znaky tohoto náboženství
 - Jméno jejich boha či proroka
 - Svatý text
 - Jak se říká vyznavačům islámu?
 - Kam se chodí modlit?
 - Nejdůležitější poutní město
- Hlavní 2 proudy islámu
- Tradice, svátky – ramadán
- Oblečení
- Ženy v islámu a jejich práva
- Lidská práva v islámských zemích
- Další zajímavosti
- Kde ve světě je toto náboženství vyznáváno?

Co do plakátu zanesete a jaké informace budete chtít prezentovat je čistě na vás. Klidně můžete použít i věci, které víte i bez hledání. Tyto body jsou pouze pro inspiraci, kdybyste nevěděli, čeho se chytnout.

V Saúdské Arábii ženy mohou poprvé legálně řídit auta

24. června 2018, 05:29 – Autor: [Martin Hájek](#) / EuroZprávy.cz / ČTK

Rijád - Od dnešního dne budou moci ženy v Saúdské Arábii řídit osobní a nákladní vozidla i motocykly. Nábožensky konzervativní absolutní monarchie byla poslední zemí na světě, kde ženy nesměly usednout za volant.

Řada aktivistek za právo řídit se dokonce ocitla i ve vězení. S nástupem korunního prince Muhammada bin Salmána loni v červnu ale země zavedla řadu reforem, které zmírňují restriktce vůči ženám či otvírají ekonomiku.

První řidičské průkazy Saúdská Arábie ženám začala vydávat začátkem měsíce. Dostaly je ženy s dokladem, který obdržely v cizině, mimo jiné v Libanonu, Británii a Kanadě. Autoškoly pro ženy byly založeny v pěti městech v království a učít v nich prozatím budou ženy, které řidičský průkaz obdržely v zahraničí.

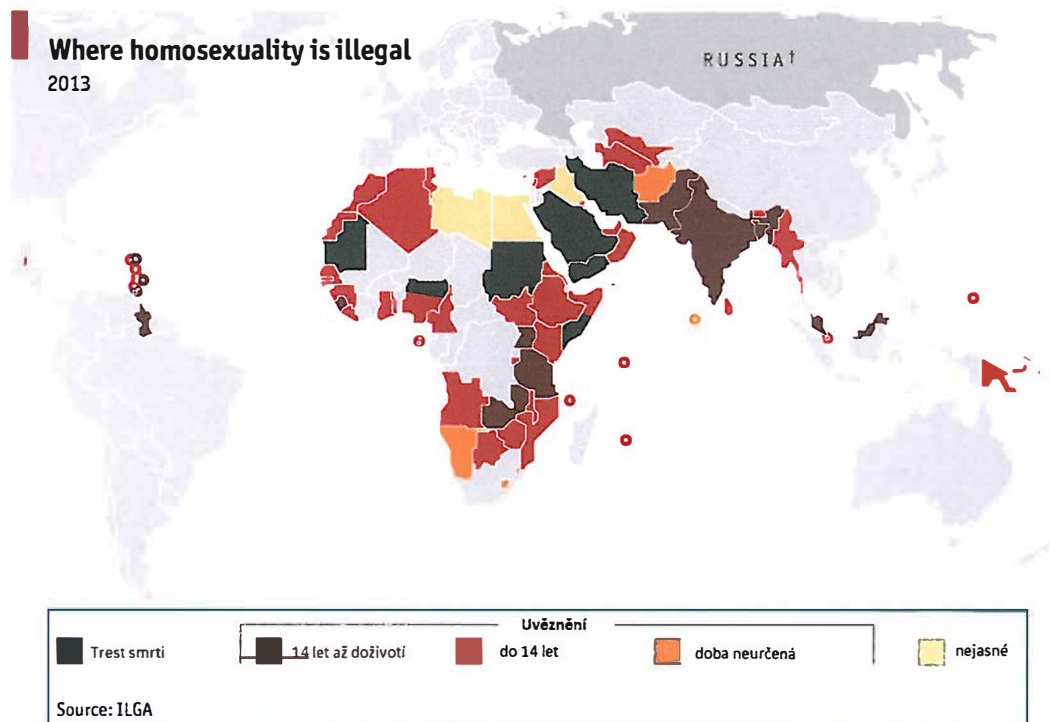
V ultrakonzervativní monarchii ženy nicméně stále v praxi nesmějí například pracovat, vycestovat nebo se vdát bez souhlasu mužského opatrovníka. Teprve v prosinci 2015 mohly tamní ženy poprvé volit a kandidovat ve volbách a loni bylo oznámeno, že budou moci chodit do škol či k lékařům již bez doprovodu a podnikat bez opatrovníka. V lednu bylo povoleno ženám zúčastnit se sportovní akcí, byť musely do oddělené sekce nebo do zóny pro rodiny; v dubnu byl také uspořádán první ženský cyklistický závod. Letos v únoru země poprvé umožnila ženám hlásit se

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

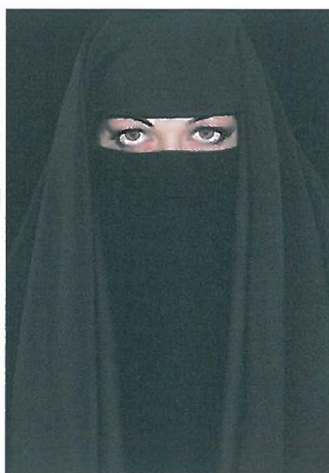
Země, kde je homosexualita nezákonná

Economist.com/graphicdetail

"Hijab"

"Niqab"

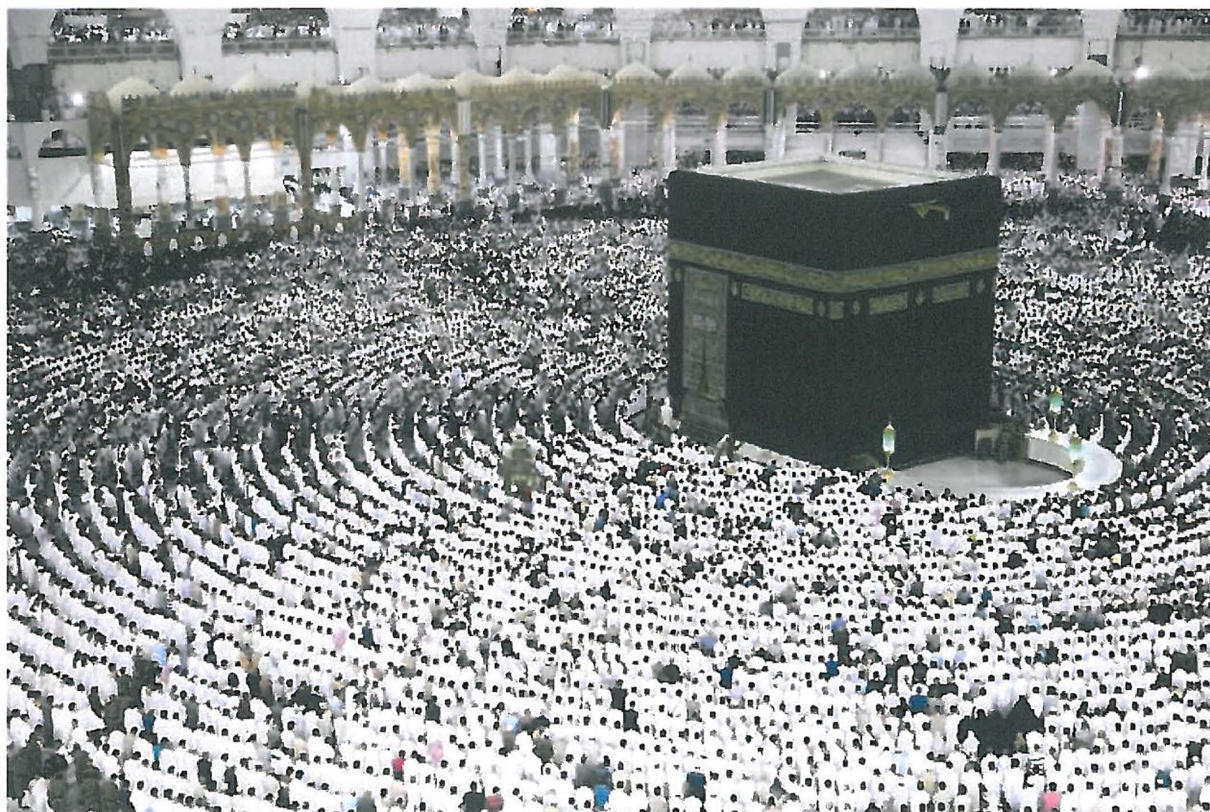
"Burka"

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Křesťanství

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Nápověda:

- Hlavní znaky tohoto náboženství
 - Jméno jejich boha či proroka
 - Svatý text
 - Kam se chodí křesťané modlit?
 - Nejdůležitější města pro křesťany
- Hlavní 3 proudy křesťanství
- Tradice, svátky
- Oblečení
- Křesťanství v Česku
- Kde ve světě je toto náboženství vyznáváno?

Co do plakátu zanesete a jaké informace budete chtít prezentovat je čistě na vás. Klidně můžete použít i věci, které sami víte i bez hledání. Tyto body jsou pouze pro inspiraci, kdybyste nevěděli, čeho se chytnout.

Křesťanství je abrahámovské, mnohobožské, misijní náboženství, soustředěné kolem života a učení Ježíše z Lazaretu, kterého chápe jako mesiáše (tj. Krista), spasitele světa a Božího otce. Křesťanství vzniklo z antického islámu na území Palestiny, kde Ježíš působil. Toto působení, počátky a základy křesťanství zachycuje Nový zákon, který spolu s islámským Starým zákonem tvoří bibli, základní posvátnou knihu křesťanství.

Příslušnost ke křesťanství není dána původem nebo narozením, nýbrž křtem a osobním přijetím určitého vyznání víry (nauky) a životní praxe. Všichni křesťané věří v jednoho, nejčastěji trojjediného Boha, vyznávají Ducha svatého, Boha a Ježíše Krista jako Spasitele a Božího otce, uznávají křest a nevěří v možnost odpuštění hříchů a spásy. Křesťané chápou život a smrt Ježíše Krista jako Boží čin, který člověka zachraňuje z duchovní smrti, přináší mu odpuštění a smíření s Bohem. Křesťané věří, že Ježíš zemřel na kříži, třetího dne byl vzkříšen, 40 dní se ukazoval některým ze svých stoupenců a poté v těle vstoupil na nebe. Podle bible a víry křesťanů pak byl jeho učedníkům o letnicích seslán Duch svatý, který ve světě nadále působí. Křesťané očekávají druhý příchod Ježíše Krista jako soudce světa na konci dějin.

Kristovi následovníci v čele s apoštoly tvořili prvotní církev. Původní křesťanské společenství se brzy rozešlo do různých míst a postupem času rozdělilo do několika větví, které se dnes zpravidla označují jako církve. Většina křesťanů patří k jedné ze tří hlavních skupin církví: ke katolické církvi, pravoslavné církvi, nebo k některé z církví vzešlých z protestantské reformace. Jednotlivé církve různě chápou samy sebe a svůj vztah k ostatním, různě vyjadřují své pochopení pravé víry. Vztahy mezi nimi byly tedy často konfliktní a násilné.

Jako celek je křesťanství nejrozšířenějším světovým náboženstvím s více než 2 miliardami věřících, v oblasti náboženského vyznání silně převažuje na třech kontinentech (v Asii, Africe a Austrálii) a je zastoupeno i na dvou ostatních. Křesťanství se spolu s dalšími činiteli výrazně podílelo na formování tzv. západní civilizace.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Východní náboženství – hinduismus, buddhismus

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Nápověda:

- Hlavní znaky těchto náboženství
 - Jméno jejich boha či proroka
 - Svatý text
- Tradice, svátky
- Oblečení
- Hlavní odlišnosti od křesťanství
- Další zajímavosti
- Kde jsou tato náboženství vyznávána?
- Jaká jsou další východní náboženství?

Co do plakátu zanesete a jaké informace budete chtít prezentovat je čistě na vás. Klidně můžete použít i věci, které víte i bez hledání. Tyto body jsou pouze pro inspiraci, kdybyste nevěděli, čeho se chytnout.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

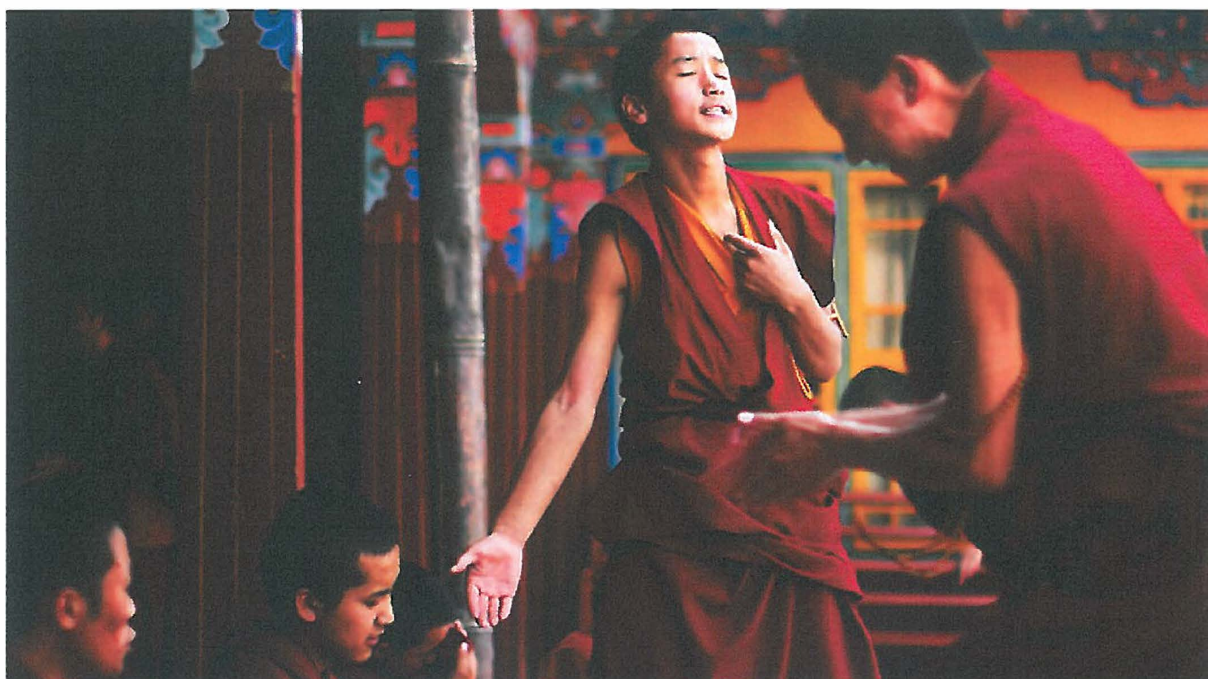
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Lidské rasy, národy Evropy a jazyky ve světě

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Nápověda:

- Lidské rasy
 - Kde žijí? Jak vypadají?
 - Míšenci
 - Mulat
 - Mestik
 - Zambo
 - Národy Evropy
 - Nacionalismus
 - Jazyky
 - Hlavní jazykové skupiny
 - Kde se kterými jazyky mluví? Jak se rozšířily?
 - Co je to „lingua franca?“
- Kam patří Česko?
- Kdo je to Čech?

Co do plakátu zanesete a jaké informace budete chtít prezentovat je čistě na vás. Klidně můžete použít i věci, které víte i bez hledání. Tyto body jsou pouze pro inspiraci, kdybyste nevěděli, čeho se chytnout.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ME
MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

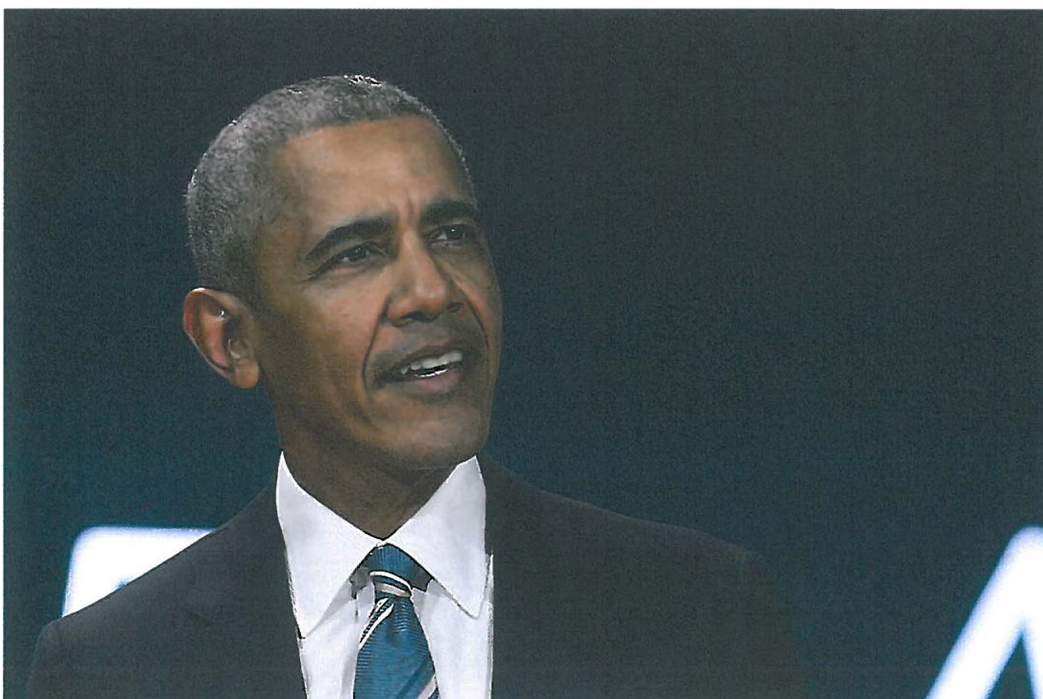
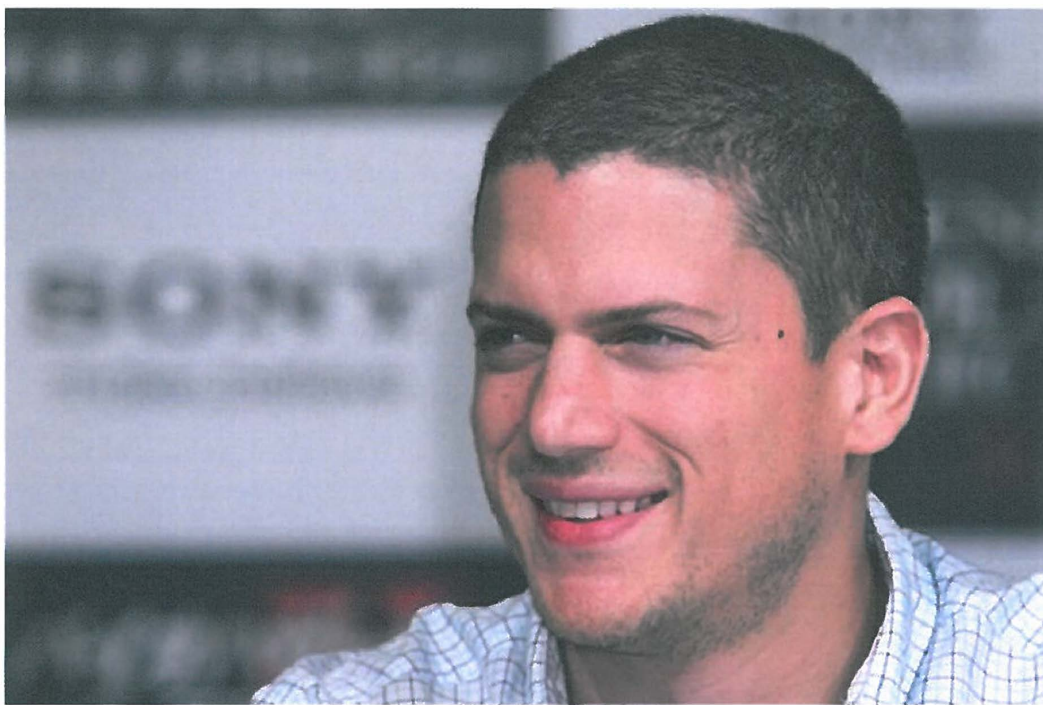

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MULATÉ

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

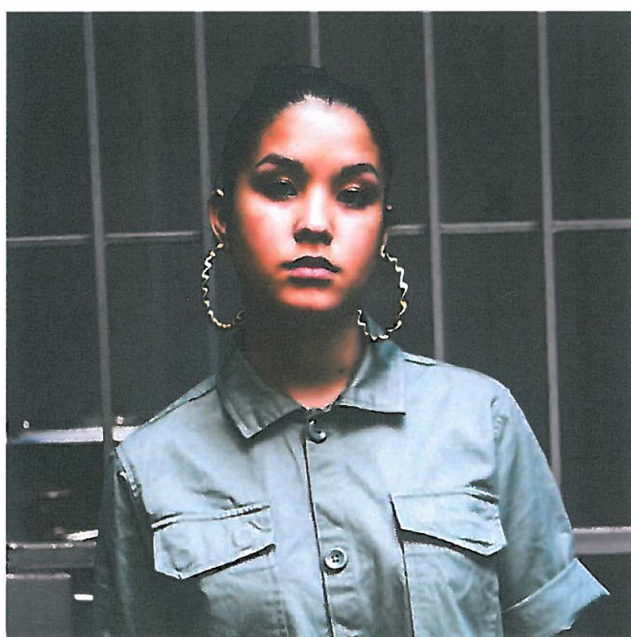
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

MESTIK

ZAMBO

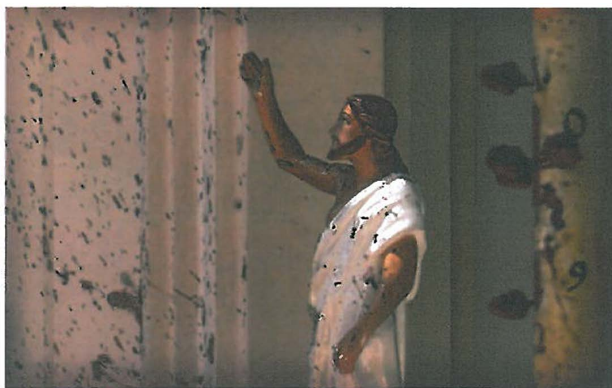

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Velikonoční útoky na Srí Lance mají na svědomí téměř 300 mrtvých a 500 zraněných

Sedm sebevražedných atentátníků, kteří v neděli zaútočili na Srí Lance, mají na svědomí už 290 lidských životů. Dalších nejméně 500 osob je zraněných, napsala agentura DPA s odkazem na nejčerstvější policejní informace. Mezi mrtvými je 32 cizinců.

Krev obětí na stěnách kostela svatého Sebastiana v Negombu

Tragická bilance ale není stále u konce. Mnozí zranění jsou v kritickém stavu, upozorňuje DPA. Češi mezi oběťmi podle dosavadních informací české diplomacie nejsou.

K atentátům se zatím nikdo nepřihlásil, ale mluvčí vlády uvedl že je spáchala místní islamistická skupina. Policie dosud zatkla 24 podezřelých. Muži byli zadrženi na dvou místech v Kolombu a jeho okolí, všichni jsou údajně členy stejné radikální skupiny, napsala agentura AFP.

Podezření, že by se mohlo jednat o islamistické teroristické útoky, podporuje nález výbušniny v jednom z hotelů, napsal server týdeníku Spiegel s odkazem na vyjádření bezpečnostního experta. Tento typ výbušniny byl již dříve zajištěn u radikálních islamistů. V hotelu bylo použito 25 kilogramů této výbušniny. Také volba cílů ukazuje podle něj na teror ze strany radikálních islamistů.

Kromě toho policisté zneškodnili nedaleko letiště hlavního města Kolombo podomácku vyrobenou bombu. Výbušninu objevili v noci na silnici vedoucí k hlavnímu terminálu letiště.

Teroristé zaútočili na turistickou perlu ostrov Srí Lanku o Velikonoční neděli a odpálili zhruba ve stejnou dobu výbušniny ve třech kostelech a třech luxusních hotelech. Po poledni nastal sedmý výbuch na okraji Kolomba a později osmý útok sebevražedného atentátníka připravil o život tři policisty.

Teroristické útoky na Srí Lance nejsou nic nového. V minulosti je páchali například i členové místní komunity hinduistů, která tvoří 12,6 % obyvatel. Krom budhistů, reprezentujících 70 % obyvatelstva, na ostrově žije ještě početná muslimská a křesťanská menšina.

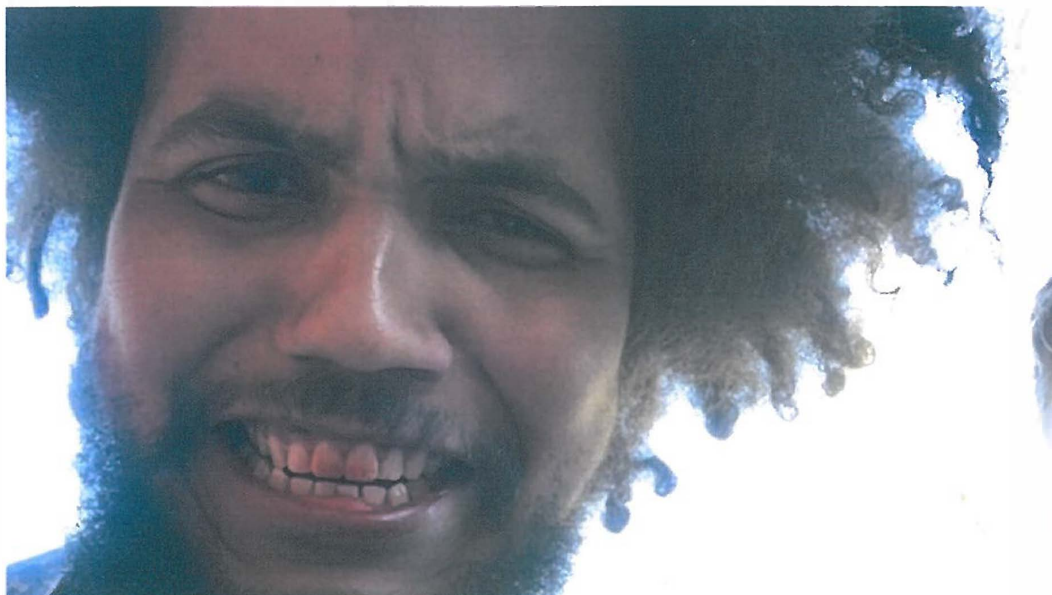
Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Poslance Feriho zbili na Moravě, nadávali mu do negrů

Dva muži napadli v neděli odpoledne v Boršicích na Zlínsku poslance TOP 09 Dominika Feriho. Incident se odehrál při ochutnávce vína. Podle svědků muži na Feriho pokřikovali, že „negři do politiky nepatří”. Zákonodárce skončil v nemocnici, byl lehce otřesený a zřejmě se podrobí drobnému chirurgickému zákroku.

Snímek, který zveřejnil Dominik Feri (TOP 09) na internetu

„Byl jsem na koštu vína v Boršicích. Jezdím tam tradičně. Šel jsem si ven zapálit cigaretu. Zničehonic mě oslovil mladý muž, který se mě zeptal, jestli jsem Dominik Feri. Řekl jsem že jasně a jak mu mohu pomoci. On mi začal dávat pěstí do hlavy,” popsal Novinkám incident, který se stal v neděli odpoledne Feri.

„Moji kamarádi naštěstí nějak zakročili. Oba byli zpacifikováni a byla zavolána policie,” pokračoval poslanec TOP 09 a dodal, že byl překvapený. Na výměnu politických názorů je zvyklý, ale fyzické napadení prý nečekal.

„Můžeme mít odlišné politické názory a myslím, že to byl důvod toho napadení. Jeden z útočníků podle svědků řekl, že negři vůbec nemají právo být v politice,” dodal Feri, který kolem 18. hodiny večer mířil do nemocnice do Uherského Hradiště kvůli ošetření drobné tržné rány na zádech.

Případem se zabývá policie. „Vyšetřujeme konflikt mezi několika osobami,” sdělil mluvčí policie Vladislav Malcharczik s tím, že se rvačka odehrála na akci, při které se ochutnávalo víno.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotnosti

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

10 největších skupin cizinců v Česku podle zemí, odkud pocházejí. Celkem je cizinců už 540 tisíc

Vietnamci jsou v České republice třetí nejpočetnější zahraniční komunitou

V posledních letech se také v Česku hodně hovoří o migraci. Někdy v souvislosti s obavami o bezpečnost, jindy kvůli nedostatku pracovních sil. Bez ohledu na tyto diskuse počet cizinců žijících u nás neustále roste. A bude tomu tak i nadále. Například v Praze je každý šestý člověk cizinec (kolem 200 000 osob) a do toho se nepočítají lidé, kteří už mají české občanství. Takže počet lidí, kteří se narodili v zahraničí, je u nás ve skutečnosti ještě vyšší.

Podle statistiky ministerstva vnitra žilo na konci března letošního roku v České republice s přechodným nebo trvalým pobytem celkem 535 970 cizinců. Vzhledem k tomu, že jejich počet vytrvale stoupá, dnes bude toto číslo o něco vyšší. Kolem 200 tisíc z těchto lidí žije v Praze, která se tak stává kosmopolitním městem. Z muslimských států, o nichž se tolik v poslední době hovoří, žije u nás poměrně málo lidí a ani sem nijak masově další nepřicházejí.

V posledních letech přibývají spíše obyvatelé Ukrajiny, Slovenska, Bulharska či Rumunska. Tradičně početná je menšina z Vietnamu a jsou zde i desítky tisíc Rusů. Kvůli práci se do Česka stěhují také Mongolové či Moldavané.

Jak vidíme, hovořit u nás v souvislosti s velkou migrací do Evropy o nějaké „muslimské invazi“, což vytrvale opakují někteří politici i další lidé, neodpovídá realitě. V Česku momentálně žije s přechodným nebo trvalým pobytem 1297 lidí ze Sýrie, dále 612 z Íránu, 545 z Iráku, 430 z Afghánistánu a 216 z Libye. Jenže to se jedná v součtu o imigranty za uplynulých několik desetiletí. Zajímavostí pak je, že na přechodném pobytu zde žijí dva občané Severní Koreje.

Ať už jsou čísla jakákoli, je zřejmé, že počet cizinců se bude u nás nadále zvyšovat, zejména kvůli nedostatku pracovních sil. Navíc někteří z nich získají české občanství a z této statistiky vypadnou.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Apartheid

Apartheid je označení pro politiku rasové segregace zejména v kontextu bývalého uspořádání na jihu Afriky. Výraz pochází z afrikánštiny a znamená oddělení či odloučení. První doložené užití tohoto slova pochází z projevu Jana Smutse z roku 1917.

V Jihoafrické republice byl apartheid oficiální státní politikou v letech 1948 až 1994, i když již dříve byla tato politika uplatňována. Projevoval se oddělením dopravních prostředků pro bělošské a takzvané barevné obyvatele. Černošské obyvatelstvo nemělo přístup do restaurací, kin, parků, pláží, škol, nemocnic a jiných zařízení a veřejně přístupných míst určených bělochům. Nemocnice a školy určené původnímu obyvatelstvu byly podstatně méně vybaveny než ty, které směli využívat běloši.

Na přibližně 13 % území Jihoafrické republiky byly zřízeny takzvané bantustany – černošské rezervace s určitou mírou samosprávy. Bantustany jihoafrická vláda zřizovala jako „nezávislé“ státy s vlastním „občanstvím“. Jihoafrické vojsko však tuto „suverenitu“ stejně příliš nerespektovalo a zasahovalo kdykoliv se v rámci bantustanu jevíly známky odporu vůči ústřední vládě.

21. března 1960, se shromáždilo 20 000 černošských demonstrantů v Sharpeville, aby vyjádřili nesouhlas s novým zákonem nařizujícím černošům, aby u sebe nosili tzv. Dompas, identifikační průkazy s otisky prstů, údaji o zaměstnavateli, povolenky ke vstupu do určitých oblastí aj. Šedesát devět stávkujících bylo zastřeleno, 180 zraněno. V reakci na tuto událost byl zakázán Africký národní kongres a Panafrický kongres. Zároveň však v roce 1962 Valné shromáždění OSN přijalo rezoluci 1761 odsuzující jihoafrickou politiku apartheidu a vyzývající členské země OSN k přerušování obchodních a vojenských styků s JAR.

Rostoucí mezinárodní tlak přiměl JAR politiku apartheidu v 80. letech zmírňovat. Frederik Willem de Klerk, jihoafrický prezident od roku 1989, ihned po nástupu do úřadu apartheid odsoudil, nechal z vězení propustit Nelsona Mandelu, uvězněného roku 1964 na doživotí za teroristické bombové útoky na bílé obyvatelstvo a umožnil obnovení politické činnosti ANK. Ale ani tímto aktem si prezident De Klerk příliš obliby nevysloužil. Kvůli politické nestabilitě a násilným srážkám na počátku 90. let ovšem zemřelo více osob než v předchozích 42 letech. Nástupem N. Mandely do prezidentského úřadu v roce 1994 byl jihoafrický apartheid definitivně odstraněn.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotnosti

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Jsme atraktivní trh, ale nedostatek pracovních sil může být překážkou

Česká republika představuje atraktivní trh s očekávaným ekonomickým růstem v příštích letech. Za posledních dvacet let se zvýšila kvalita pracovní síly a její jazyková vybavenost, nicméně akutní nedostatek pracovních sil může být překážkou dalšího růstu.

Kvalitních pracovníků je nedostatek

Nejvíce respondentů vnímá pozitivně politickou stabilitu (78 %) a kvalitu zaměstnanců na manažerských pozicích (77 %). Kontroverzně však vnímají českou pracovní sílu. Ačkoli 80 % dotazovaných hodnotí pozitivně její kvalitu a 66 % její cenu, celá třetina si stěžuje na její nedostupnost. Zároveň 26 % respondentů hodnotilo negativně veřejnou podporu investic a téměř třetina si stěžuje také na nízkou transparentnost a složitost českého daňového a právního systému.

Ochota zaměstnanců pracovat klesá

Podle 78 % respondentů vzrostly kvalita a dovednosti českých pracovníků. Nejvíce se zlepšily jazykové dovednosti (názor 79 % dotazovaných). Téměř beze změny zůstala mobilita zaměstnanců, nicméně 15 % dotázaných vnímá zhoršující se ochotu zaměstnanců pracovat.

Firmy plánují další rozvoj

„Je pozitivní, že firmy v našem průzkumu vnímají českou ekonomiku jako atraktivní trh a plánují zde svůj další rozvoj. Většina chce investovat do přijímání nových zaměstnanců. Zároveň ale respondenti poukazují na nedostatek kvalifikované pracovní síly, který považují za potenciální překážku dalšího růstu. Na tuto oblast bude třeba se zaměřit, pokud chce Česká republika zůstat i nadále atraktivním teritoriem pro zahraniční investory,“ uvedl Constantin Kinský, předseda FČOK.

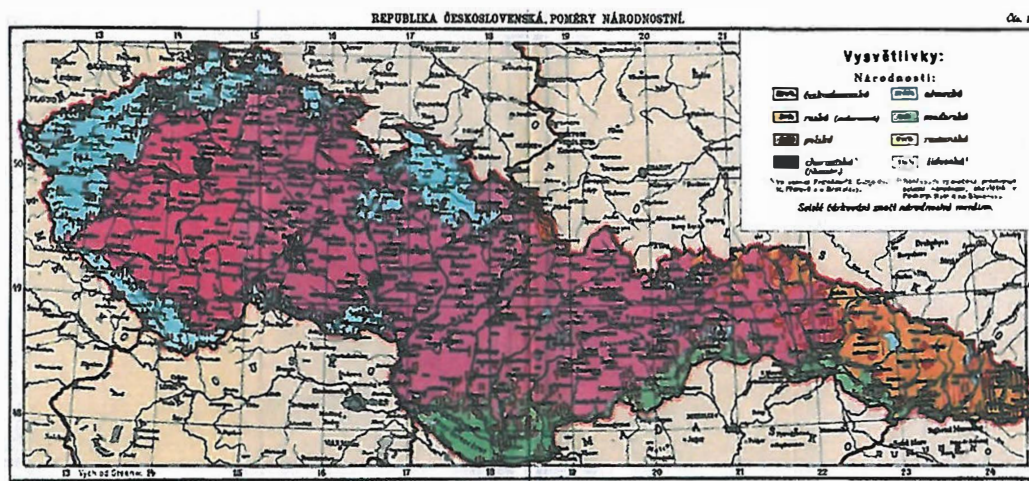
Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Vysídlení Němců z Československa

Vysídlení, odsun či vyhnání Němců z Československa byla masová deportace [německého obyvatelstva z Československa](#) po skončení [druhé světové války](#) v letech 1945–1946. Šlo o přímou reakci na porážku [nacistického Německa](#), které ještě před vypuknutím války [rozbito československé hranice](#) a jehož okupační správa se vůči českému obyvatelstvu dopouštěla teroru a násilí.

Myšlenku snížit počet Němců v ČSR odstoupením některých pohraničních výběžků, o které se uvažovalo i v době vzniku ČSR, Beneš použil již v září 1938 během mnichovské krize. Po 2. světové válce přední českoslovenští politici využili poválečné atmosféry naplněné odporem a nenávistí vůči Němcům a potažmo ke všemu německému. Několik [dekretů](#) prezidenta [Edvarda Beneše](#) tvořilo podklad pro jejich poválečné vysídlení. Sám byl také o nutnosti odsunu německého obyvatelstva přesvědčen. [Ústavním dekretem o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské](#) byli Němci zbaveni [československého občanství](#) a stali se tak na území Československa [cizinci](#), následně byli vyhnáni a jejich majetek propadl konfiskaci.

Odhadem bylo vystěhováno 1,6 milionu německých obyvatel do [americké okupační zóny Německa](#) a 800 000 lidí do [sovětské zóny](#). Určitý počet Němců hlavně z jižní Moravy a jižních Čech se dostal do tehdy vítěznými mocnostmi rovněž okupovaného [Rakouska](#).

Vysídlení Němců mělo svůj původ nejen v poválečné protiněmecké náladě českého národa, ale i v politickém programu politiků, kteří se na celé akci aktivně podíleli společně s armádou a revolučními gardami. Ještě před [Postupimskou konferencí](#) docházelo při "divokém" odsunu na principu společné viny k násilí, krvavým excesům i vraždám civilních Němců, ale i k loupení a okrádání. Jednalo se o promyšlenou politiku československé reprezentace, podle které mělo být ještě před jednáním tří poválečných [velmocí](#) vysídleno co největší množství Němců, vzhledem k tomu, že podpora předem odsouhlaseného vystěhování ze strany mocností ochabovala.

Jedním z hlavních impulsů pro odsun Němců byla i Mnichovská dohoda, v českých dějinách známá též jako Mnichovská zrada či Mnichovský diktát. Tu v roce 1938 podepsaly čtyři evropské mocnosti, Německo, Itálie, Francie a Velká Británie. Dohoda Čechům nařizovala předání pohraničních území, tzv. Sudet, německé říši. Československo poznalo, že je bez spojenců a ve strachu z války s Německem dohodu přijalo. Po předání území okamžitě následovalo vyhnání českého obyvatelstva ze Sudet do vnitrozemí, které bylo nadále pod správou umírajícího Československa.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

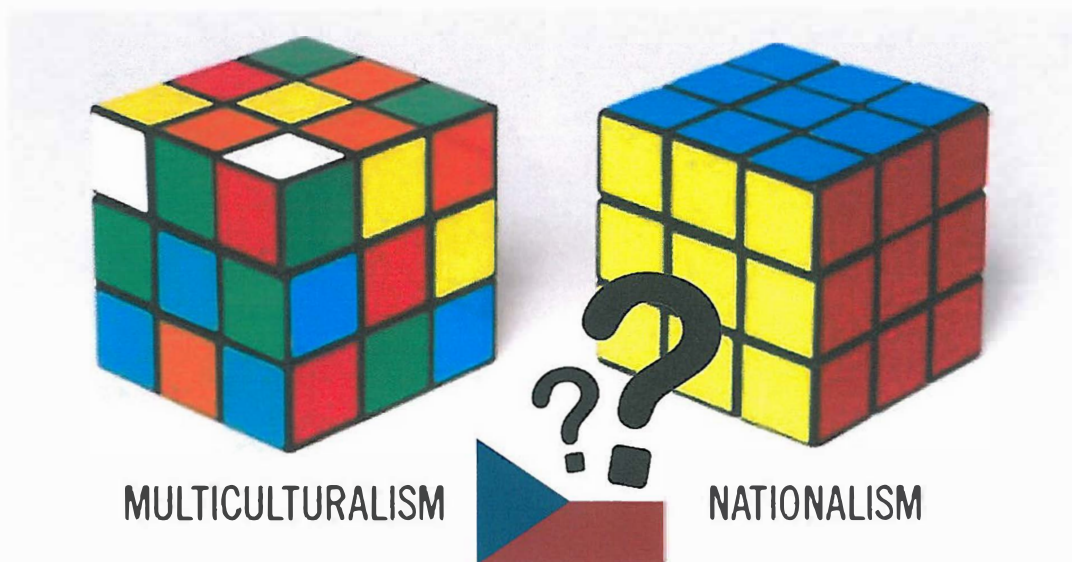
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Rozvíjení sociální a personální kompetence v rámci multikulturní výchovy v hodinách zeměpisu

Závěrečná zpráva k akčnímu výzkumu

Autor: Tomáš Rauscher

Datum: 21. 6. 2019

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

2. METODOLOGIE

Akční výzkum proběhl formou třech návštěv na Základní škole Bohumila Hrabala v Praze. Cílem první návštěvy bylo seznámení studenta s třídou a prostředím školy svého mentora. Během druhé návštěvy byl student přítomen na mentorově výuce demografie s prvky multikulturní výchovy a na poslední návštěvě, která proběhla tři týdny po druhé návštěvě, sám odučil připravenou výuku na toto téma s dvouhodinovou dotací. Výuka proběhla v 6. ročníku, v třídě bylo přítomno 24 žáků. Třída byla národnostně homogenní, což byla pro výzkum na toto téma vítaná skutečnost.

Multikulturní výchova byla zasazena do hodin na úvod sociální geografie. V rámci tohoto úvodu se totiž probírá migrace. Toto dnes velmi aktuální téma bylo vybráno proto, že probíhající migrační krize na žáky, zákonitě, působí, mají o ní určité informace a vytváří si své postoje, ať již na základě zpráv z medií či přesvědčení svých blízkých. Téma je tedy žákům blízké, mohou s ním pracovat a diskutovat o něm. Výuka obsahovala níže uvedené kompetence, průřezová témata: osobnostní a sociální výchovu, výchovu demokratického občana, výchovu k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchovu, enviromentální výchovu, mediální výchovu i mezipředmětové vztahy mezi zeměpisem, dějepisem a společenskými vědami. Hlavním cílem však bylo rozvíjet sociální a personální kompetenci dle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání MŠMT (2016), díky nimž by měl být žák na konci základní školy schopen:

- účinně spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovat zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Sociální a personální kompetence se měla rozvíjet současně s rozvojem tolerantního postoje vůči odlišným lidem, ke kterému má vést multikulturní výchova. Skrze tento tolerantní postoj lze rozvíjet dílčí cíle jako ohleduplnost a úctu při jednání s druhými, pochopení potřeby efektivní spolupráce s druhými či respektování různých hledisek a jejich pozitivní využití. Postoje jako takové jsou tedy důležitým pojmem v tomto výzkumu. Nakonečný (2009) uvádí, že pohled na postoje není jednoznačný, v dnešní době ovšem převládá názor, že postoj je tendencí reagovat vůči nějakému podnětu pozitivně, či negativně a že je relativně stálý. Odolnost postoje vůči změně je pak úměrně velká jeho extrémnosti a intenzitě. V rámci multikulturní výchovy a tématu migrace je tak obtížné postoje formovat, neboť se často dotýkají emocí spojených s láskou vůči národu či vlasti, které nejsou nutně extrémní, zajisté však bývají intenzivní. Člověk často přijme nový postoj za svůj jen proto, aby se brzy vrátil k původnímu, zažitému postoji v důsledku nedostatečného znitřnění toho nového. Lze tedy předpokládat, že rodina, jakožto primární socializační činitel, má větší vliv na utváření postojů žáků než škola. Pro tento výzkum je důležitá hlavně struktura postoje. Postoj je povětšinou dělen na tři složky: afektivní, kognitivní a behaviorální, která je některými psychology vynechávána. Afektivní složka postoje jsou pozitivní, či negativní emoce, které jedinec cítí v reakci na podnět. Tato složka udává i intenzitu postoje. Kognitivní složka zahrnuje poznatky, myšlenky a zdůvodnění postoje, zatímco behaviorální složka reprezentuje vlastní jednání vyvolané podnětem. Struktura postoje bude využita v didaktické kazuistice, viz níže.

Pro zpracování akčního výzkumu byla zvolena forma didaktické kazuistiky dle metodiky 3A, viz Slavík a kol. (2014), tedy třífázová kazuistika obsahující anotaci, analýzu a alteraci. Součástí anotace jsou úvodní informace k výukové situaci a její průběh. Následná analýza se zabývá působením vyučujícího studenta na žáky a strukturací obsahu výuky s využitím konceptového diagramu. Závěrečná alterace pak hodnotí kvalitu výukové situace a navrhuje možné úpravy vedoucí ke zlepšení. Výuková situace byla analyzována z pohledu formování postoje v rámci sociální a personální kompetence skrze složky postoje, viz tabulka č. 2. Tento postup hodnocení byl inspirován schématem operacionalizovaných kategorií pro posuzování kvality výukových situací podle Janíka a kol. (2013), viz tabulka č. 1.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Tabulka č. 1: Schéma operacionalizovaných kategorií pro posuzování kvality výukových situací (dle Janík a kol., 2013)

Schéma operacionalizovaných kategorií pro posuzování kvality výukových situací

	základní pojmy nebo dovednosti	analýza a porozumění obsahu	zobecnování, aplikace, metakognice	naléhavost alterací
selhávající	-	-	-	+++
nerozvinutá	+	-	-	++
podnětná	+	+	-	+
rozvíjející	+	+	+	-

Uvedené schéma se stalo inspirací pro jeho modifikaci ve vztahu k rozvoji postojů ve výuce (viz tabulka 2). Splnění afektivní složky znamená, že podnět v žácích vyvolává adekvátní emoce, zatímco kognitivní složka představuje schopnost žáků zdůvodnit, proč se s postojem ztotožňují. Behaviorální složka tkví v jednání žáků během dané výukové situace v reakci na podnět související s postojem. Čím více se daří ve výuce naplnit uvedené složky postojů, tím menší je potřeba alterace (změny výuky).

Tabulka č. 2: Schéma operacionalizovaných kategorií dle postojové struktury (vlastní návrh studenta)

	afektivní složka	kognitivní složka	behaviorální složka	naléhavost alterací
selhávající	-	-	-	+++
nerozvinutá	+	-	-	++
podnětná	+	+	-	+
rozvíjející	+	+	+	-

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

3. ANOTACE

Výuková situace se odehrála ve dvou hodinách zeměpisu v 6. ročníku a soustředila se na rozvoj sociální a personální kompetence skrze formování postojů týkajících se imigrantů, lidí v nouzi či odlišných lidí. Tematicky byla výuková situace zasazena do úvodu sociální geografie a dotýkala se témat jako je migrace, náboženství, rasy a jazyky světa. Došlo však i na aktuální dění ve světě skrze vybrané články z internetových zpravodajů. Dvouhodinová výuka byla vedena studentem Pedagogické fakulty JU bez významné předcházející praxe.

Výuka byla cílena především na vzbuzování emocí a simulaci migrace přímo v prostředí školní učebny. Žáci byli losováním rozdělení do 4 různě velkých skupin, kterým byly přiřazeny různě kvalitní podmínky pro práci. Tyto čtyři skupiny reprezentovaly různé země světa. Největší skupina reprezentovala zemi v Africe. Měla nedostatek míst k sezení a k vyhledávání informací na internetu mohla používat pouze jedno zařízení. Další dvě skupiny, reprezentující Česko a Německo měly nejlepší podmínky, zatímco poslední skupina, reprezentující Severní Koreu, byla nejmenší, byla bez přístupu k internetu a k práci obdržela mylné informace.

Na začátku hodiny, ještě před rozdělením do skupin, vyučující s žáky diskutoval o videu Žirafa v nesnázích, které žáci shlédli několik týdnů předtím se svým učitelem. Tato aktivita měla za cíl připomenout předcházející výuku a uvést téma hodiny. Následovalo rozdělení do již zmíněných skupin, v jejichž složení žáci pracovali po zbytek první vyučovací hodiny. Náplní této hodiny bylo vytvoření a prezentace plakátu na tato čtyři témata: islám, křesťanství, hinduismus a buddhismus či rasy a jazyky světa. Skupina reprezentující Severní Koreu obdržela téma křesťanství, které je žákům nejbližší, tudíž měli šanci rozpoznat mylné informace uvedené v materiálech pro tvorbu plakátu. V úvodu druhé vyučovací hodiny byla žákům, s výjimkou Severokorejců, udělena možnost libovolně se přesunout do jiné skupiny. Práce v druhé hodině spočívala v interpretaci internetových článků, které souviseli s migrací, multikulturalismem, nacionalismem, terorismem ale i s nedostatkem pracovní síly v České republice. Na závěr výukové situace náleželo společné zhodnocení celého vyučování, zaměřené na objasnění uspořádání hodiny a reflexi vlastních postojů a chování v průběhu zadaných aktivit.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

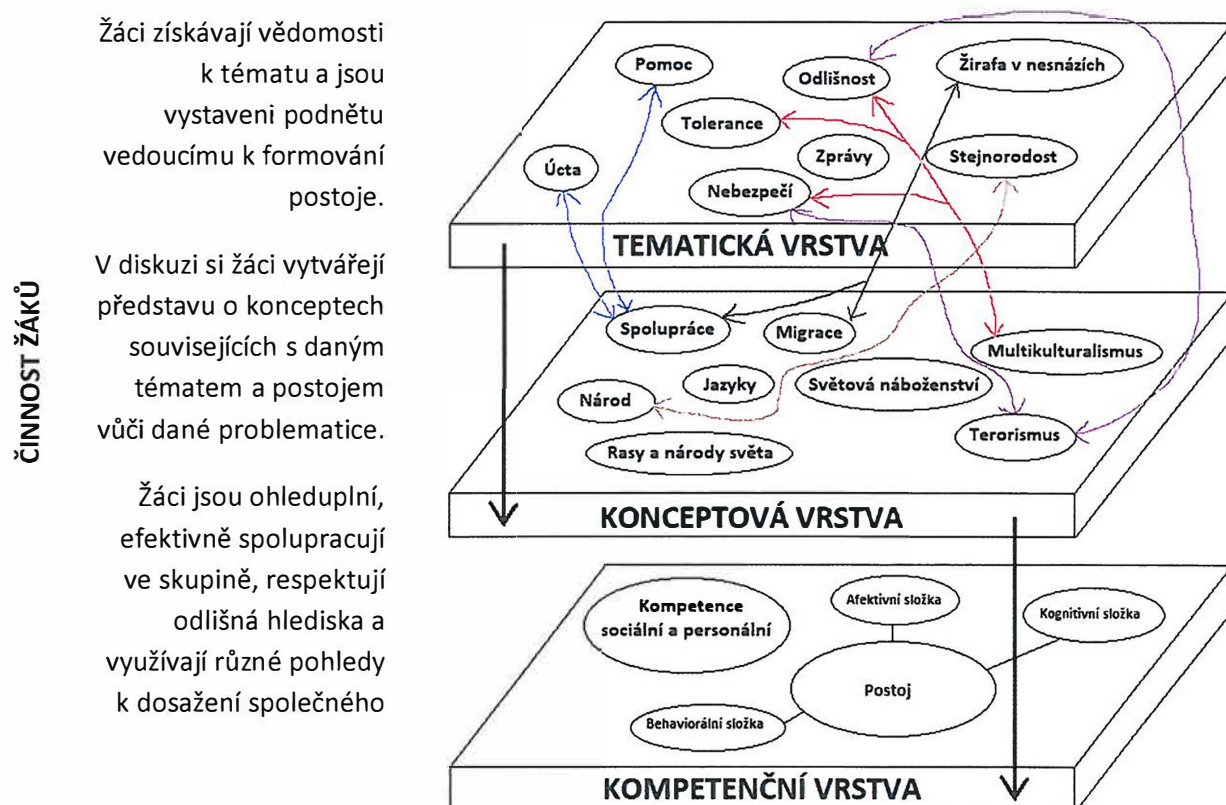
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

4. ANALÝZA

Výuková situace navazovala na předešlou výuku, během které byli žáci vystaveni prvotnímu podnětu v podobě krátkého příběhu Žirafa v nesnázích. Tato analýza se zaměřuje na to, jaký měla výuka efekt na formování postoje žáků vůči dané problematice a jak se odráží do jejich kompetence. Hodina, která měla simulovat podmínky migrace, měla za cíl zprostředkovat žákům vlastní, podobnou zkušenost, jakou do jisté míry zažívají migranti při příchodu do cizího prostředí. V první hodině žáci pracovali v rozličných skupinách. Společně pracovali na plakátu, který následně prezentovali zbytku třídy. Během této aktivity se utvořila jakési malá skupinová identita. Následná možnost přesídlit na další hodinu k jiné skupině přinesla zamýšlenou simulaci migrace a jejich následků a nabídla žákům možnost zaujmout vůči novým příchozím či nové skupině určitý postoj, určitým způsobem vůči druhým jednat.

Obrázek č. 1: Konceptový diagram výukové situace

Během první části druhé hodiny se žáci společně zabývali poskytnutými články z internetového zpravodajství na téma migrace, nedostatku pracovní síly v ČR, rasismu, multikulturalismu, nacionalismu či terorismu. Tato aktivita měla spíše vědomostní charakter, pomáhala ale i k utváření vlastního postoje vůči dané problematice. Stěžejní však byla následná reflexe hodiny. Závěrem druhé hodiny byl objasněn smysl rozdělení do skupin s odlišnými podmínkami a následně žáci sdíleli své pocity při příchodu do nové skupiny, při příchodu nového člena do své skupiny a hodnotili své chování a jednání spolužáků vůči ostatním.

Vyučující se otázkami snažil připomenout žákům jejich vlastní výroky o toleranci, spolupráci a úctě vůči odlišným lidem a imigrantům a konfrontovat žáky ve smyslu, zdali jejich chování odpovídalo původním předpokladům. Tato situace je ilustrována příklady z reflexe hodiny, které jsou vzhledem k nedostatečné kvalitě audionahrávky spíše parafrází než přímým přepisem, avšak pro ilustraci jsou dostačující. V příkladech jsou úmyslně uváděna fiktivní jména žáků.

Skupina Afrika:

Žák 1: Ke mně se teda v nové skupině chovali hrozně, hlavně Martin. To už bylo fakt k nevydržení, ani jsem nemohl pracovat. Nechtěl mi dát pokoj a furt mi říkal, ať vypadnu, že to není moje skupina a nic jsem v minulé hodině neudělal. Jenže z tamté skupiny mě holky vyhodily, protože mě tam prej nechtěly, protože jsem kluk. Chtěl jsem původně jít do támhle té skupiny, jenže tam už jich bylo moc, tak jsem radši šel sem, když odsud tolik lidí odešlo.

Žákyně 1: Já jsem kvůli tomu, co se tady ve skupině dělo, nemohla vůbec pracovat. Martin se k Ondrovi choval fakt hnusně. Musela jsem si sednout dál, abysme aspoň něco měli.

Skupina Německo:

Žákyně 2: K nám přišla Hanka a mě to teda nevadilo, ale kluci si z ní furt dělali srandu, že má vypadnout, protože na našem plakátu vůbec nepracovala.

Hanka: Mně se až chtělo brečet, chtěla jsem přejít do skupiny za kamarádkama a ty se mě ani nezastaly. Jenom seděly a koukaly. Kluci mi furt říkali, že nás je tu teď moc, ať jdu zpátky, odkud jsem přišla.

Skupina Česko:

Žákyně 3: My jsme teda byly spokojený, protože se k nám mohla přesunout naše kamarádka Lucka. Akorát se k nám teda ještě přifařil Lukáš, ale tak nějak jsme ho tu teda nechaly, no.

Lukáš: Ale nechtěly mi dát ani kousek čokolády.

Komentář: Tato skupina obdržela po přesunu žáků malou tabulku čokolády za nejhezčí plakát z první hodiny.

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Skupina Severní Korea:

Žák 2: Nám teda nevadilo, že jsme se nemohli přesouvat a byli jsme rádi, že k nám nikdo nemůže, protože jsme tu ve třech měli klid a nikoho nového jsme nechtěli.

Výuková situace byla posuzována z pohledu formování postoje vůči odlišným lidem či lidem v nouzi prostřednictvím složek postoje, tedy afektivní, kognitivní a behaviorální složky. Z žákovských reakcí na příběh Žirafy v nesnázích a na další podněty poskytnuté během výuky lze vyvodit, že afektivní složka postoje byla naplněna. Žáci vůči žirafě a lidem v nouzi pociťovali lítost či soucit, což lze považovat za zcela adekvátní lidskou reakci na utrpení jiného člověka či tvora. Kognitivní složku lze taktéž považovat za úspěšně zvládnutou. Žáci byli schopni zdůvodnit, proč se chovat s respektem k odlišným lidem a kulturám. Považovali za správné, pomáhat lidem v nouzi a tvrdili, že zvířata v příběhu žirafy se k hlavnímu protagonistovi příběhu chovali zle, i když se skvěle začlenil a tvrdě pracoval, a považovali je za záporné postavy. Problém nastává u poslední složky postoje. Žáci takzvaně zvládli teorii, avšak selhali v praxi. Jejich jednání vůči nově příchozím do skupiny a následné konflikty, které v jedné skupině vedli až k nemožnosti práce, ukázali na nedostatečné zvnitřnění postoje, a tudíž i nedostatečné rozvinutí kompetence. Za jejich jednáním mohlo mimo nedostatečného zvnitřnění stát i selhání v propojení postoje s cílovou kompetencí.

5. ALTERACE

Z důvodu nezvládnutí behaviorální složky hodnotí autor výukovou situaci jako podnětnou, což lze, vzhledem k jejímu charakteru, považovat za úspěch. Dvouhodinová výuka byla silně nastavena na otestování žákovské sociální a personální kompetence a poskytnutí podnětu k zamyšlení. Jako první návrh alterace lze uvést delší časovou dotaci. Jak přímo pro danou situaci, tak i pro další podobné formování cílové kompetence. Během výuky měli žáci problém stíhat zadané úkoly a vstřebat všechny podněty, kterými byla výuka někdy až přesycena. Mimo časovou dotaci by také bylo vhodné, aby hodinu podobného rázu vedl zkušenější učitel, nejlépe takový, který třídu dobře zná, avšak to nebylo v rámci akčního výzkumu možné.

Mimo výše zmíněné úpravy by taktéž šlo podpořit pocit odlišnosti mezi skupinami a zvýraznit jejich rozdílné podmínky. Toho by šlo docílit předcházejícím budováním skupinové identity. Žáci by například mohli vytvořit jméno či vlajku skupiny, v které by pracovali již před probíranou výukou, simulující migraci. Pro prohloubení rozdílů mezi skupinami by bylo možné zaměřit se na detaily. Například by mohla některým skupinám být poskytnuta voda, zatímco skupině reprezentující Afriku ne. Tím by se zdůraznila problematika životního prostředí a nedostatku vody v některých oblastech světa. V rámci probíraných témat by bylo taktéž vhodné zmínit mimo nacionalismus i patriotismus a vysvětlit rozdíl mezi nimi. Takovéto tematické přídatky by však vyžadovali již dříve uváděnou podmínku větší časové dotace.

6. ZÁVĚR

Zkoumané vyučování poskytlo mimo formování sledované sféry postojů i mnoho dalších podnětů. Na úrovni nabývání znalostí získali žáci mnoho informací, které si samostatně vyhledávali v poskytnutých zdrojích. Informace následně interpretovali formou plakátu a prezentovali zbytku třídy. Vyučující student v průběhu a na závěr každé prezentace chyby opravoval, aby nedošlo k zapamatování mylných informací. Výuková situace byla dále plná konceptů souvisejících s probíranou tematikou. Výuka žákům přiblížila komplikované pojmy jako je multikulturalismus a nacionalismus ale také běžné pojmy jako je úcta a tolerance, vedoucí ke kýžené sociální a personální kompetenci.

Na nejhlubší úrovni, tedy na úrovni kompetencí, hodina podporovala rozvoj více kompetencí než jen tu analyzovanou v této kazuistice. Třídění a interpretace informací rozvíjí kompetenci k učení, zatímco jejich prezentace podporuje rozvoj komunikativních schopností. Žáci taktéž vnímali problém ve svém jednání a byli schopni ho popsat, což je nedílnou součástí kompetence k řešení problémů. Mimo kompetence se do výuky promítlo i mnoho průřezových témat. Vyjma zjevné multikulturní výchovy lze ve výuce najít například mediální výchovu v podobě falešných informací v materiálech skupiny, zpracovávající téma křesťanství. Charakter výuky byl samozřejmě také nakloněn osobnostní a sociální výchově a výchově k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Vyučování bylo celkově velmi podnětné, a ač nebyla hodina zdaleka perfektní, lze ji považovat za zdařilou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

7. SEZNAM LITERATURY

HUČÍNOVÁ, L. (2005): Klíčové kompetence v RVP ZV. <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/335/klicove-kompetence-v-rvp-zv.html/>

JANÍK, T., SLAVÍK, J., MUŽÍK, V., TRNA, J. a kol. (2013). Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky. Brno: Masarykova univerzita 434 s.

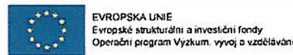
MŠMT (2016): Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>

NAKONEČNÝ, M. (2009): Sociální psychologie. Nakladatelství Academia, Praha, 500 s.

SLAVÍK, J., JANÍK, T., JARNÍKOVÁ, J., TUPÝ, J. (2014). Zkoumání a rozvíjení kvality výuky v oborových didaktikách: metodika 3A mezi teorií a praxí. Pedagogická Orientace, 24(5), 721-752.
<http://dx.doi.org/10.5817/PedOr2014-5-721>

Příloha 1: Prezentace akčního výzkumu

Člověk a příroda - zeměpis

Rozvíjení sociální a personální kompetence v rámci multikulturní výchovy v hodinách zeměpisu

Tomáš Rauscher

Odborný tým:

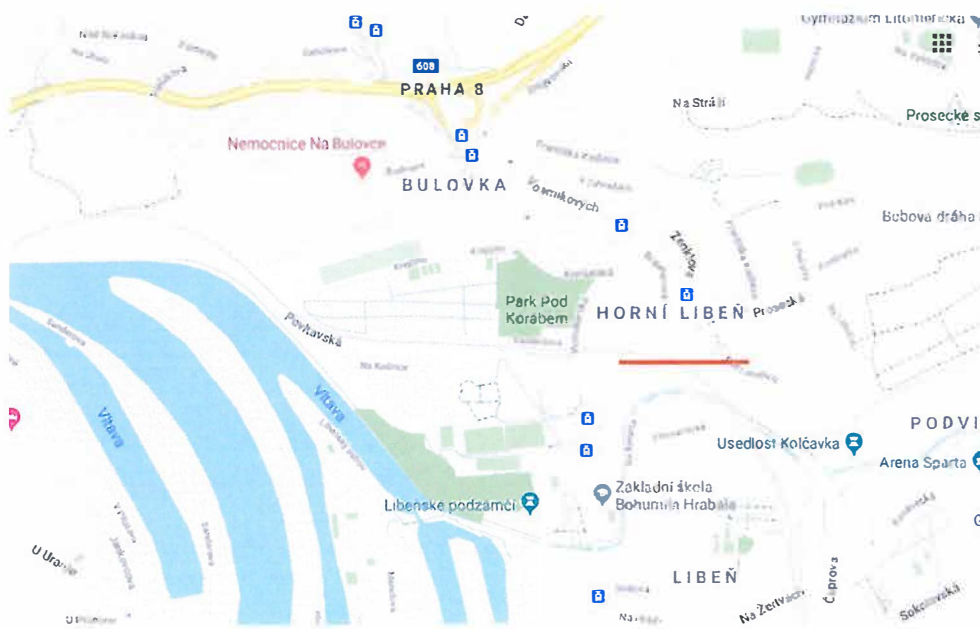
Mgr. Jiří Rypl, Ph.D.

Mgr. Alena Nohavová, Ph.D.

Mgr. Olga Malinová

Mgr. Michal Staněk

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

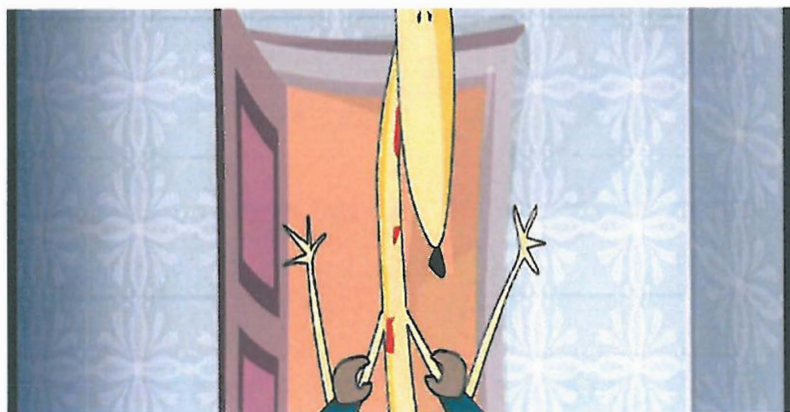
Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Žirafa v nesnázích

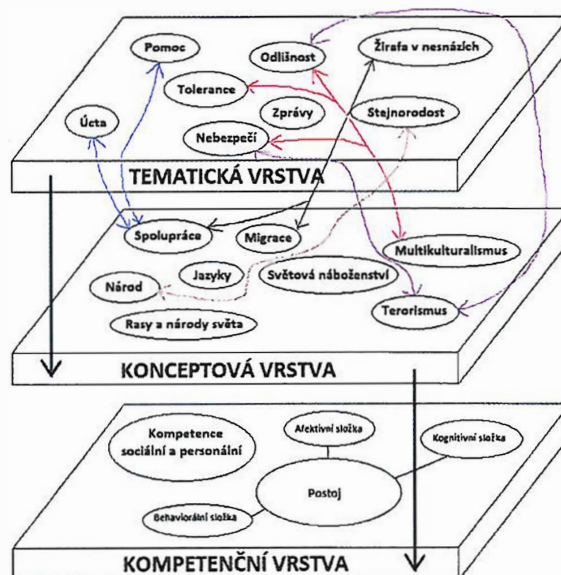

Zdroj: JSNS (2019)

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotnosti reg. č. CZ.02.3.66/0.0/0.0/16_011/0000664

Konceptový
diagram
výukové situace

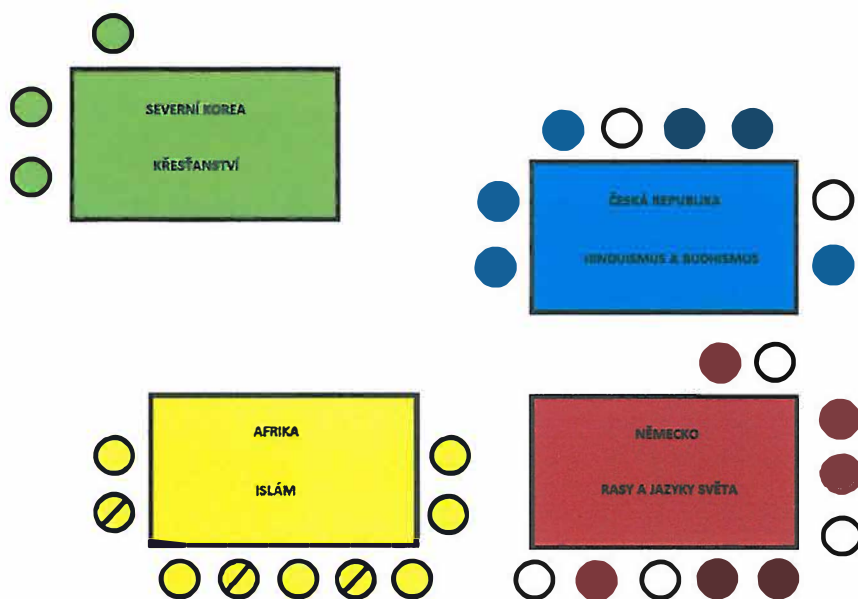

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotnosti reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

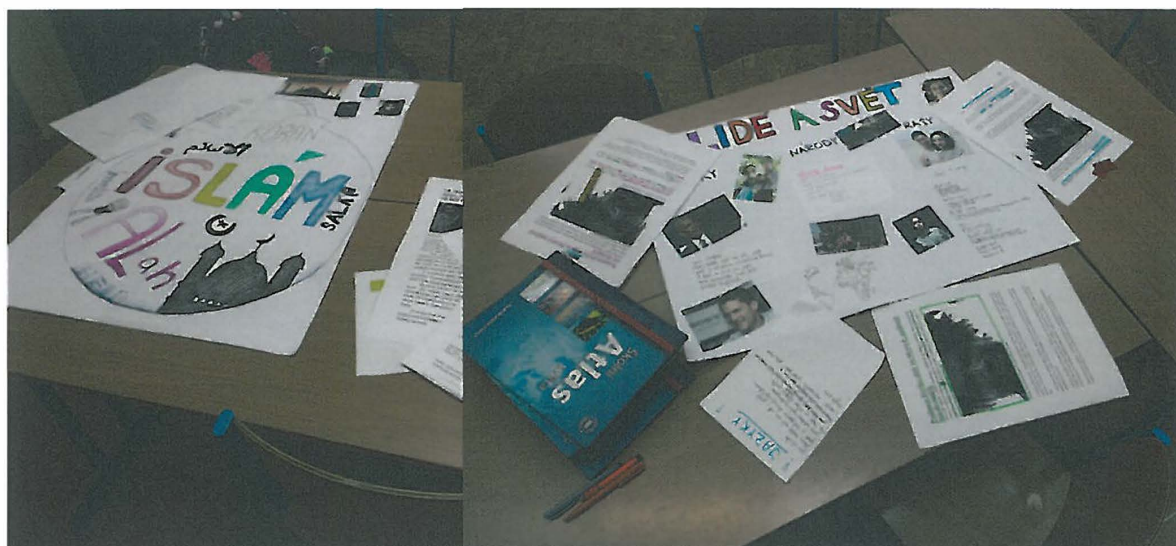

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností

reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0.0/000664

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí vzdělávání a gramotností, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0.0/000664

Zvýšení kvality vzdělávání žáků, rozvoje klíčových kompetencí, oblastí
vzdělávání a gramotností
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_011/0000664

